

Analiza jakościowa zjawisk i symptomów związanych z opętaniem

Zjawisko opętania odnosi się do zmiany zachowania i poczucia tożsamości, przypisywanej wpływom sił nadprzyrodzonych. Opętani poszukują zwykle pomocy księży w nadziei, że poddanie się egzorcyzmowi przywróci im poczucie kontroli nad ciałem, mową lub umysłem. W Polsce istnieją grupy chrześcijańskie oferujące indywidualne i zbiorowe praktyki egzorcyzmów. Badania pokazują, że w historii życia opętanych występują często doświadczenia traumatyczne, np. nadużycie emocjonalne, fizyczne lub seksualne, chociaż osoby te rzadko łączą wydarzenia urazowe z opętaniem. Skupianie się na doświadczeniu opętania i egzorcyzmach może opóźnić leczenie, odwracać uwagę od problemów w rodzinie oraz mieć potencjalnie re-traumatyzujący efekt w przypadku osób z historią nadużyć. Chociaż opętanie cieszy się zainteresowaniem antropologów, to brakuje badań psychologicznych na tej grupie, pomimo faktu, że objawy z nim związane są opisywane w klasyfikacjach psychiatrycznych. W żadnym z dotychczasowych projektów nie poddano uczestników kompleksowej ocenie klinicznej umożliwiającej diagnozę i zrozumienie dynamiki objawów. Głównym celem tego projektu jest: analiza i usystematyzowany opis zjawisk i objawów towarzyszących opętaniu, porównanie różnych obrazów klinicznych z kryteriami diagnostycznymi różnych zaburzeń, analiza zmian świadomości i zachowania pod kątem pamięci, poczucia kontroli, towarzyszącego afektu oraz innych objawów istotnych klinicznie, jak również przesłedzenie sposobów, w jakie badani nadają znaczenie swoim doznaniom i szukają pomocy.

Badaniu poddanych będzie grupa około 40 członków grup chrześcijańskich, które z powodu opętania korzystają z pomocy egzorcystów. Wezmą oni udział w wywiadzie pogłębionym, wywiadzie diagnostycznym i badaniu psychiatrycznym. Transkrypcje wywiadu pogłębionego będą poddane interpretacyjnej analizie fenomenologicznej. Jest to popularna w psychologii metodologia badań jakościowych, która skupia się na tym, jak jednostki doświadczają fenomenów i interpretują zjawiska będące przedmiotem analizy. Osobno przeprowadzona zostanie analiza obrazu klinicznego umożliwiająca dokonanie diagnozy różnicowej i opisu objawów w odniesieniu do teorii strukturalnej dysocjacji osobowości. W skład zespołu wejdą psycholodzy, psychoterapeuci i lekarz psychiatra, z bogatym doświadczeniem badawczym oraz klinicznym.

Projekt ten przyczyni się do rozwoju wiedzy o zjawiskach i objawach towarzyszących opętaniu, sposobu ich przeżywania i interpretacji oraz strategiach podejmowanych w celu odzyskania poczucia kontroli nad własnym zachowaniem. Wnioski z badań pomogą lepiej identyfikować i różnicować objawy o znaczeniu klinicznym. Projekt poszerzy też wiedzę o wpływie kultury na sposób przejawiania się objawów, przyczyniając się do rozwoju psychologii klinicznej, psychologii religii i antropologii medycznej.